

មេរៀនទី១: តក្កវិទ្យា

ដំណោះស្រាយលំហាត់

1). សរសេរជាឃ្លាចំពោះសំណើនីមួយៗ ដូចខាងក្រោម :

គេមាន p : ចំនួនសិស្សរួមធុរសិក្សាកំពុងកើនឡើង

q : សិស្សភាគច្រើនចូលចិត្តរៀនគណិតវិទ្យា

ក. $p \wedge q$: ចំនួនសិស្សរួមធុរសិក្សាកំពុងកើនឡើង និងសិស្សភាគច្រើនចូលចិត្ត រៀនគណិតវិទ្យា ។

ខ. $p \vee q$: ចំនួនសិស្សរួមធុរសិក្សាកំពុងកើនឡើង ឬសិស្សភាគច្រើនចូលចិត្ត រៀនគណិតវិទ្យា ។

គ. $\bar{q}$: សិស្សភាគច្រើន មិនចូលចិត្តរៀនគណិតវិទ្យា ។

2). សរសេរសំណើខាងក្រោម ដោយប្រើនិមិត្តសញ្ញាតក្កវិទ្យា

គេមាន p : វាជាសិស្សពូកែគណិតវិទ្យា

q : វាដណ្តើមបានមេដាយមាស ក្នុងការប្រលងគណិតវិទ្យា

ក. $p \wedge q$ ខ. $\bar{p}$ គ. $p \vee q$ ឃ. $p \vee \bar{q}$ ង. $\bar{p} \wedge \bar{q}$

3). សរសេរសំណើផ្សំខាងក្រោម ដោយប្រើនិមិត្តសញ្ញាតក្កវិទ្យា

គេមាន p : សិស្សានុសិស្សដោះស្រាយលំហាត់ដោយលំបាក

q : សិស្សានុសិស្សគិតថាការបង្រៀនរបស់គ្រូមានលក្ខណៈល្អ

r : សិស្សានុសិស្សសប្បាយក្នុងការរៀនគណិតវិទ្យា ។

ក. $p \wedge \bar{q}$ ខ. $r \wedge q$ គ. $p \vee \bar{q}$ ឃ. $p \vee q$

4). សរសេរសំណើបដិសេធនៃសំណើដូចខាងក្រោម :

ក. ម៉ាស៊ីនផ្ញើសារទំនេរ ឬ ម៉ាស៊ីនថតចម្លងមិនខូច

ខ. បាល់ទី១ ពណ៌ខុសពីស ឬ បាល់ទី២ ពណ៌ខុសពីក្រហម

គ. អារយ័តគ្មានស្នាមប្រឡាក់ ឬ មានលក់នៅហាងសុរិយា ។

5). កំណត់តម្លៃភាពពិតនៃសំណើខាងក្រោម :

ក. តាង p : ជាសំណើ ផែនដីមានទំហំមិនធំជាងព្រះច័ន្ទទេ

ដូចនេះ: គ. $p = 0$

ខ. p : $3 + 4 = 7$ និង q : ខែមករាមានចំនួន 32 ថ្ងៃ

គេបាន គ. $p = 1$ និង គ. $q = 0$

ដូចនេះ: $p \wedge q = 0$

គ. $p: 3+4=7$ និង $q: ខែ មករា មានចំនួន 32 ថ្ងៃ$

គេបាន គ. $p = 1$ ឬ គ. $q = 0$

ដូចនេះ: $p \vee q = 1$

ង. តាង $p: វិស្វកម្មសិក្សាស្រាវជ្រាវខ្ពង់ខ្ពស់កម្ពុជា$

និង $q: វិស្វកម្មសិក្សាស្រាវជ្រាវខ្ពង់ខ្ពស់មានទូរស័ព្ទដៃ$

គេបាន គ. $(p)=1$ គ. $(q)=1$

ដូចនេះ: $(p \wedge q) = 0$

6). សង់តារាងភាពពិតនៃសំណើនីមួយៗខាងក្រោម :

ក. $\overline{p \vee q}$

P	q	$\overline{p}$	$\overline{q}$	$\overline{p \vee q}$
1	1	0	0	0
1	0	0	1	1
0	1	1	0	1
0	0	1	1	1

ខ. $\overline{\overline{p \vee q}}$

P	q	$\overline{p}$	$\overline{p \vee q}$	$\overline{\overline{p \vee q}}$
1	1	0	1	0
1	0	0	0	1
0	1	1	1	0
0	0	1	1	0

គ. $p \vee (q \wedge \overline{p})$

P	q	$\overline{p}$	$q \wedge \overline{p}$	$p \vee (q \wedge \overline{p})$
1	1	0	0	1
1	0	0	0	1
0	1	1	1	1
0	0	1	0	0

7). កំណត់តម្លៃភាពពិតនៃសំណើនីមួយៗខាងក្រោម តាមសំណើនីមួយៗខាងក្រោម :

ករណីទី 1 $p: ពិត$ $q: មិនពិត$ $r: ពិត$

ក. $\overline{p \vee (q \wedge r)}$

គេមាន គ. $(p)=1$ នោះ: គ. $(\overline{p})=0$ ហើយ គ. $(q)=0$ និង គ. $(r)=1$ នោះ: គ. $(q \wedge r)=0$

ដូចនេះ: $\overline{p \vee (q \wedge r)} = 0$

ខ. $(\overline{p \wedge r}) \wedge q$

គេមាន គ. $(p)=1$ នោះ: គ. $(\overline{p})=0$ ហើយ គ. $(q)=0$ និង គ. $(r)=1$ នោះ: គ. $(\overline{p \wedge r})=1$

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}((\bar{p} \wedge r) \wedge q) = 0}$

គ. $(\bar{p} \wedge \bar{q}) \vee \bar{r}$

គេមាន ត.(p)=1 នោះ ត.($\bar{p}$)=0, ត.(q)=0 នោះ ត.($\bar{q}$)=1 និង ត.(r)=1 នោះ:

ត. $\bar{r} = 0$ គេបាន ត.($\bar{p} \wedge \bar{q}$)=0

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}((\bar{p} \wedge \bar{q}) \vee \bar{r}) = 0}$

ឃ. $(\bar{p} \vee \bar{q}) \vee \bar{r}$

គេមាន ត.(p)=1 នោះ ត.($\bar{p}$)=0, ត.(q)=0 នោះ ត.($\bar{q}$)=1 និង ត.(r)=1 នោះ:

ត. $\bar{r} = 0$ គេបាន ត.($\bar{p} \vee \bar{q}$)=0

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}((\bar{p} \vee \bar{q}) \vee \bar{r}) = 1}$

ង. $(p \wedge \bar{q}) \vee r$

គេមាន ត.(p)=1 , ត.(q)=1 , ត.(r)=1

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}(p \wedge \bar{q}) \vee r = 1}$

ករណីទី 2   p: មិនពិត   q: មិនពិត   r: ពិត

ក. $\bar{p} \vee (q \wedge r)$

គេមាន ត.(p)=0 នោះ ត. $\bar{p} = 1$ ហើយ ត.(q)=0 និង ត.(r)=1

គេបាន ត.(q $\wedge$ r)=0

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}(\bar{p} \vee (q \wedge r)) = 1}$

ខ. $(\bar{p} \wedge r) \wedge q$

គេមាន ត.(p)=0 នោះ ត. $\bar{p} = 1$ ហើយ ត.(q)=0 និង ត.(r)=1 នោះ ត.($\bar{p} \wedge r$)=1

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}((\bar{p} \wedge r) \wedge q) = 0}$

គ. $(\bar{p} \wedge \bar{q}) \vee \bar{r}$

គេមាន ត.(p)=0 នោះ ត. $\bar{p} = 1$ ត.(q)=0 នោះ ត.($\bar{q}$)=1 និង ត.(r)=1 នោះ:

ត. $\bar{r} = 0$ គេបាន ត.($\bar{p} \wedge \bar{q}$)=1

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}((\bar{p} \wedge \bar{q}) \vee \bar{r}) = 1}$

ឃ. $(\bar{p} \vee \bar{q}) \vee \bar{r}$

គេមាន ត.(p)=0 នោះ ត. $\bar{p} = 1$ ត.(q)=0 នោះ ត.($\bar{q}$)=1 និង ត.(r)=1 នោះ:

ត. $\bar{r} = 0$ គេបាន ត.($\bar{p} \vee \bar{q}$)=1

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}((\bar{p} \vee \bar{q}) \vee \bar{r}) = 1}$

ឯ. $(p \wedge \bar{q}) \vee r$

គេមាន ត.(p)=0 ត.(q)=0 នោះ: ត.(\bar{q})=1

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}(p \wedge \bar{q}) \vee r = 1}$

8). ដោយប្រើតារាងភាពពិត ចូរបញ្ជាក់គូរសំណើដែលសមមូលគ្នា :

ក. $p \vee \bar{q}$ និង $\bar{p} \wedge q$

p	q	$\bar{p}$	$\bar{q}$	$p \vee \bar{q}$	$\bar{p} \wedge q$
1	1	0	0	1	0
1	0	0	1	1	0
0	1	1	0	0	1
0	0	1	1	1	0

តាមតារាងភាពពិត $p \vee \bar{q}$ និង $\bar{p} \wedge q$ ជាសំណើមិនសមមូលគ្នា

ខ. $\bar{p} \wedge q$ និង $\overline{p \vee q}$

p	q	$\bar{p}$	$\bar{q}$	$p \vee q$	$\overline{p \vee q}$	$\bar{p} \wedge q$
1	1	0	0	1	0	0
1	0	0	1	1	0	0
0	1	1	0	0	1	1
0	0	1	1	1	0	0

តាមតារាងភាពពិត $p \vee q$ និង $\bar{p} \wedge q$ ជាសំណើសមមូលគ្នា

គ. $q \wedge \bar{p} \vee q$ និង $\overline{p \vee q}$

p	q	$\bar{p}$	$\bar{p} \vee q$	$q \wedge (\bar{p} \vee q)$	$\overline{p \vee q}$
1	1	0	1	1	0
1	0	0	0	0	1
0	1	1	1	1	0
0	0	1	1	0	0

តាមតារាងភាពពិត $q \wedge (\bar{p} \vee q)$ និង $\overline{p \vee q}$ ជាសំណើមិនសមមូលគ្នា

9). ដោយប្រើលក្ខណៈរបស់ ដឺម៉ូរង់ (De Morgan) ចំពោះសំណើខាងក្រោម និង សរសេរសំណើដែលបានទាំងនោះឲ្យទៅជាឃ្លាប្រយោគ

គេមានសំណើ :

p: គ្រាប់ឡុកឡាក់ចេញលេខសេស និង q: គ្រាប់ឡុកឡាក់មិនចេញលេខ 5

ក. $p \wedge q$

គេមាន $\overline{p \wedge q} = \bar{p} \vee \bar{q}$ មានន័យថា : គ្រាប់ឡុកឡាក់ចេញលេខគូ ឬចេញលេខ 5 ។

ខ. $\overline{p \vee q}$

គេមាន $\overline{p \vee q} = \bar{p} \wedge q$ មានន័យថា : គ្រាប់ឡូកឡាក់ចេញលេខគូ ។

គ. $\overline{p \wedge q}$

គេមាន $\overline{p \wedge q} = p \vee \bar{q}$ មានន័យថា : គ្រាប់ឡូកឡាក់ចេញលេខសេស ។

ឃ. $\overline{p \wedge \bar{q}} = \bar{p} \vee q$

គេមាន $\overline{p \wedge \bar{q}} = \bar{p} \vee q$ មានន័យថា : គ្រាប់ឡូកឡាក់ចេញលេខគូ ឬមិនចេញលេខ 5 ។

ង. $\overline{p \vee q}$

គេមាន $\overline{p \vee q} = \bar{p} \wedge \bar{q}$ មានន័យថា : គ្រាប់ឡូកឡាក់ចេញលេខសេស

ដែលខុសពីលេខ 5 ។

10). កំណត់តម្លៃភាពពិតនៃសំណើខាងក្រោម :

ក. បើ $10+5=15$ នោះ $56 \div 7=8$ ។

តាង p ជាសំណើ $10+5=15$ និង q ជាសំណើ $56 \div 7=8$

គេបាន គ. $p = 1$ និង គ. $q = 1$

ដូច្នោះ: $\boxed{\text{គ. } p \Rightarrow q = 1}$

ខ. បើ 2 ជាចំនួនគត់គូ និង 6 ជាចំនួនគត់សេស នោះ 15 ជាចំនួនគត់សេស ។

តាង p ជាសំណើ : 2 ជាចំនួនគត់គូ , q ជាសំណើ : 6 ជាចំនួនគត់សេស

និង r ជាសំណើ : 15 ជាចំនួនគត់សេស

គេបាន គ. $p = 1$ និង គ. $q = 0$ នោះ គ. $(p \wedge q) = 0$

ដូច្នោះ: $\boxed{\text{គ. } (p \wedge q) \Rightarrow r = 1}$

គ. (ត្រីកោណមួយមានជ្រុង 4 ឬការេមានជ្រុង 3) និងចតុកោណមានជ្រុង 4 ។

តាង p ជាសំណើ : ត្រីកោណមួយមានជ្រុង 4 , q ជាសំណើ : ការេមានជ្រុង 3

និង r ជាសំណើ : ចតុកោណមានជ្រុង 4

គេមាន គ. $p = 0$ និង គ. $q = 0$ នោះ គ. $(p \vee q) = 0$

ដូច្នោះ: $\boxed{\text{គ. } (p \vee q) \wedge r = 0}$

11). សម្រាយបញ្ជាក់តាមសំណើដូចជាសម្មតិកម្ម

បង្ហាញថាបើ $x^2 - 1 < 0$ នោះ $-1 < x < 1$

តាង $p: x^2 - 1 < 0$, $q: -1 < x < 1$

គេបាន $\bar{p} : x^2 - 1 \geq 0$, $\bar{q} : x \leq -1$ ឬ $x \geq 1$

ឧបមាថា $x \leq -1$ ឬ $x \geq 1$

ចំពោះ $x \leq -1$ នោះ $x^2 \geq 1$ ហើយ $x^2 - 1 \geq 0$

ចំពោះ $x \geq 1$ នោះ $x^2 \geq 1$ ហើយ $x^2 - 1 \geq 0$

មានន័យថា $\bar{q} \Rightarrow \bar{p}$ ពិត

ដូចនេះ: $p \Rightarrow q$ ពិត ។

12). សរសេរសំណើផ្ទុយពីសម្មតិកម្មនៃសំណើខាងក្រោម :

ក. បើខ្ញុំប្រលងមិនជាប់អាហារូបករណ៍ នោះខ្ញុំមិនសិក្សាគណិតវិទ្យា

ខ. បើ x^2 ជាចំនួនអវិជ្ជមាន នោះ x ជាចំនួនគត់ រឺឡាទីបមិនអវិជ្ជមាន

គ. បើព្រះច័ន្ទមិនវិលជុំវិញផែនដី នោះ ផែនដីមិនវិលជុំវិញព្រះអាទិត្យ ។

13). ដោយប្រើសម្រាយបញ្ជាក់តាមសំណើផ្ទុយពីការពិត បង្ហាញថា :

ក. $\sqrt{5}$ ជាចំនួនអសនិទាន

ឧបមាថា $\sqrt{5}$ ជាចំនួនសនិទាន

គេបាន $\sqrt{5} = \frac{a}{b}$ ដែល $a, b \in \mathbb{N}$ នោះ $a^2 = 5b^2$ (1)

តែ $a = a_1 a_2 \dots a_n$ ដែល $a_1, a_2, \dots, a_n$ ជាចំនួនបឋមហើយ $b = b_1 b_2 \dots b_n$ ដែល $b_1, b_2, \dots, b_n$ ជាចំនួនបឋម តាម (1) គេបាន

$$\underbrace{(a_1 a_2 \dots a_n)^2}_{2n \text{ កត្តា}} = 5 \underbrace{(b_1 b_2 \dots b_n)^2}_{2m+1 \text{ កត្តា}}$$

$2n$ ជាចំនួនគូ តែអង្គទី 2 មានកត្តាចំនួនបឋម $2m+1$ ជាចំនួនសេស ។

ដូចនេះ: $\sqrt{5}$ ជាចំនួនអសនិទាន ។

ខ. $\sqrt{p}$ ជាចំនួនអសនិទាន ចំពោះគ្រប់ចំនួនបឋម p

ឧបមាថា $\sqrt{p}$ ជាចំនួនសនិទាន

គេបាន $\sqrt{p} = \frac{m}{n}$ ដែល $m, n \in \mathbb{N}$ នោះ $m^2 = pn^2$ (1)

តែ $m = m_1 m_2 \dots m_k$ ដែល $m_1, m_2, \dots, m_k$ ជាចំនួនបឋមហើយ $n = n_1 n_2 \dots n_l$ ដែល $n_1, n_2, \dots, n_l$ ជាចំនួនបឋម តាម(1) គេបាន

$$\underbrace{(m_1 m_2 \dots m_k)^2}_{2k \text{ កត្តា}} = p \underbrace{(n_1 n_2 \dots n_l)^2}_{2l+1 \text{ កត្តា}}$$

ចំនួនបឋម $2k$ ជាចំនួនគូ តែអង្គទី 2 មានកត្តាចំនួនបឋម $2l+1$ ជាចំនួនសេស ។

ដូចនេះ: $\sqrt{p}$ ជាចំនួនអសនិទាន

14). ឧទាហរណ៍ជួយនៃអំណះអំណាងខាងក្រោម :

ក. ផលគុណនៃចំនួនអសនិទានពីរខុសគ្នា ជាចំនួនអសនិទាន

យក $\sqrt{12}, \sqrt{3}$ ជាចំនួនអសនិទានពីរ នោះ: $\sqrt{12} \times \sqrt{3} = \sqrt{36} = 6$

ដែលជាចំនួនសនិទាន ។

ខ. បើ $x \geq \sqrt{7}$ នោះ: $x \geq 3$

គេមាន $x = \sqrt{8} > \sqrt{7}$ ហើយ $x = \sqrt{8} < \sqrt{9} = 3$

ដូចនេះ: $x = \sqrt{8} < 3$

គ. $f(n) = n^2 + n + 1$ ជាចំនួនគត់វិទ្យាទីបដង និងជាពហុគុណនៃ 3 ផង

ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់វិទ្យាទីបដងមាន

យក $n = -1$ នោះ: $f(-1) = 1$ ជាចំនួនគត់វិទ្យាទីប តែមិនមែនជាពហុគុណនៃ 3 ទេ

15). ប្រើសម្រាយបញ្ជាក់តាមសំណើជួយពីសម្មតិកម្មដើម្បីបង្ហាញ ករណីខាងក្រោម :

ក. គេមាន x និង y ជាចំនួនគត់វិទ្យាទីបដង និង xy ជាចំនួនគត់សេស

នោះ x និង y ក៏ជាចំនួនគត់សេសដែរ

ឧបមាថា x ឬ y ជាចំនួនគូ នោះគេបានករណីដូចខាងក្រោម :

2 $x = 2k, y = 2m + 1$ នោះ: $xy = 2k(2m + 1)$ ជាចំនួនគត់គូដែលផ្ទុយពីសម្មតិកម្ម

2 $x = 2k + 1, y = 2m$ នោះ: $xy = 2m(2k + 1)$ ជាចំនួនគត់គូដែលផ្ទុយពីសម្មតិកម្ម

2 $x = 2k, y = 2m$ នោះ: $xy = 2k(2m) = 2(2mk)$ ជាចំនួនគត់គូដែលផ្ទុយពីសម្មតិកម្ម

ដូចនេះ: x និង y ជាចំនួនគត់សេស

ខ. គេមាន $x(x-2) < 0$ នោះ: $0 < x < 2$

ឧបមាថា $x \leq 0$ ឬ $x \geq 2$ គេបានករណីដូចខាងក្រោម :

2 ចំពោះ: $x \leq 0$ នោះ: $x-2 \leq -2$ ហើយ $x(x-2) \geq 0$ ដែលផ្ទុយពីសម្មតិកម្ម

2 ចំពោះ: $x \geq 2$ នោះ: $x-2 \geq 0$ ហើយ $x(x-2) \geq 0$ ដែលផ្ទុយពីសម្មតិកម្ម

ដូចនេះ: $x(x-2) < 0 \Rightarrow 0 < x < 2$

មេរៀនទី២. សណ្ឋិត

ដំណោះស្រាយលំហាត់

1). កំណត់សំណុំតាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ និង កំណត់ចំនួនធាតុនៃសំណុំខាងក្រោមនេះ :

ក. $A =$ សំណុំចំនួនគត់វិជ្ជមានដែលធំជាង -2 និងតូចជាង 5

គេបាន $A = \{-1, 0, 1, 2, 3, 4\}$ និង $n(A) = 6$

ដូចនេះ: $A = \{-1, 0, 1, 2, 3, 4\}$ និង $n(A) = 6$

ខ. $B =$ សំណុំចំនួនគត់វិជ្ជមានដែលធំជាង ឬស្មើ 3 និងតូចជាង ឬស្មើ 15

គេបាន $B = \{3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15\}$ និង $n(B) = 13$

ដូចនេះ: $B = \{3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15\}$ និង $n(B) = 13$

គ. $C = \{x | x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 3 \text{ និង } 1 \leq x \leq 25\}$

គេបាន $C = \{3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24\}$ និង $n(C) = 8$

ដូចនេះ: $C = \{3, 6, 9, 12, 15, 18, 21, 24\}$ និង $n(C) = 8$

ឃ. $D = \{x | x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 5 \text{ និង } 7 \leq 2x \leq 31\}$

គេបាន $D = \{5, 10, 15\}$ និង $n(D) = 3$

ដូចនេះ: $D = \{5, 10, 15\}$ និង $n(D) = 3$

2). កំណត់សំណុំតាមលក្ខណៈរួមនៃធាតុដោយប្រើនិមិត្តសញ្ញា និងតាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ

ក. $A =$ សំណុំចំនួនគត់សេសវិជ្ជមានតូចជាង 13

គេបាន $A = \{x | x \text{ ជាសំណុំចំនួនគត់សេសវិជ្ជមានតូចជាង } 13\}$ ឬ $A = \{1, 3, 5, 7, 9, 11\}$

ដូចនេះ: $A = \{x | x \text{ ជាសំណុំចំនួនគត់សេសវិជ្ជមានតូចជាង } 13\}$ ឬ $A = \{1, 3, 5, 7, 9, 11\}$

ខ. $B =$ សំណុំចំនួនគត់ធម្មជាតិ 7 ដំបូងគេ

គេបាន $B = \{x | x \text{ ជាសំណុំចំនួនគត់ធម្មជាតិ } 7 \text{ ដំបូងគេ}\}$ ឬ $B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$

ដូចនេះ: $B = \{x | x \text{ ជាសំណុំចំនួនគត់ធម្មជាតិ } 7 \text{ ដំបូងគេ}\}$ ឬ $B = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\}$

គ. $C =$ សំណុំនៃពហុគុណវិជ្ជមាននៃ 3 ដែលតូចជាង 19

គេបាន $C = \{x | x \text{ ជាសំណុំនៃពហុគុណវិជ្ជមាននៃ } 3 \text{ ដែលតូចជាង } 19\}$ ឬ

$C = \{3, 6, 9, 12, 15, 18\}$

ដូច

នេះ: $C = \{x | x \text{ ជាសំណុំនៃពហុគុណវិជ្ជមាននៃ } 3 \text{ ដែលតូចជាង } 19\}$ ឬ $C = \{3, 6, 9, 12, 15, 18\}$

ឃ. $D =$ សំណុំពហុគុណនៃ 5 នៅចន្លោះពី 4 ដល់ 26

គេបាន $D = \{x|x \text{ ជាសំណុំពហុគុណនៃ } 5 \text{ នៅចន្លោះពី } 4 \text{ ដល់ } 26\}$ ឬ

$$D = \{5, 10, 15, 20, 25\}$$

ដូចនេះ: $D = \{x|x \text{ សំណុំពហុគុណនៃ } 5 \text{ នៅចន្លោះពី } 4 \text{ ដល់ } 26\}$ ឬ $D = \{5, 10, 15, 20, 25\}$

3). គេមានសំណុំ $F = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន ដែលជាតួចែកនៃ } 30\}$ និង

$$R = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់គូ និងជាពហុគុណនៃ } 3 \text{ ដែល } 2 \leq x \leq 30\}$$

ក. កំណត់សំណុំ F និង R តាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ

គេមាន $F = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន ដែលជាតួចែកនៃ } 30\}$

$$\text{គេបាន } F = \{1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 30\}$$

គេមាន $R = \{x|x \text{ ចំនួនគត់គូ និងជាពហុគុណនៃ } 3 \text{ ដែល } 2 \leq x \leq 30\}$

$$\text{គេបាន } R = \{6, 12, 18, 24, 30\}$$

ដូចនេះ: $F = \{1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 30\}$ និង $R = \{6, 12, 18, 24, 30\}$

ខ. កំណត់ធាតុនៃ x ដែល $x \in F$ និង $x \in R$

គេមាន $F = \{1, 2, 3, 5, 6, 10, 15, 30\}$ និង $R = \{6, 12, 18, 24, 30\}$

$$\text{គេបាន } x \in \{6, 30\}$$

ដូចនេះ: $x \in \{6, 30\}$

4). គេឱ្យសំណុំ $A = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន ដែល } x^2 < 15\}$

$$B = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន និង } x \text{ ជាតួចែកនៃ } 45\}$$

ក. កំណត់សំណុំ A និង សំណុំ B តាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ

គេមាន $A = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន ដែល } x^2 < 15\}$

$$\text{គេបាន } A = \{1, 2, 3\}$$

គេមាន $B = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់វិជ្ជមាន និង } x \text{ ជាតួចែកនៃ } 45\}$

$$\text{គេបាន } B = \{1, 3, 5, 9, 15, 45\}$$

ដូចនេះ: $A = \{1, 2, 3\}$ និង $B = \{1, 3, 5, 9, 15, 45\}$

ខ. កំណត់ x ដែល $x \in A$ និង $x \notin B$

គេមាន $A = \{1, 2, 3\}$ និង $B = \{1, 3, 5, 9, 15, 45\}$

$$\text{គេបាន } x \in \{2\}$$

ដូចនេះ: $x \in \{2\}$

គ. . កំណត់សំណុំ $U = \{x | x \in A \text{ ឬ } x \in B\}$

គេមាន $A = \{1, 2, 3\}$ និង $B = \{1, 3, 5, 9, 15, 45\}$

គេបាន $U = \{1, 2, 3, 5, 9, 15, 45\}$

ដូចនេះ: $U = \{1, 2, 3, 5, 9, 15, 45\}$

5). គេឲ្យសំណុំសកល $U = 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13$

កំណត់សំណុំខាងក្រោមតាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ

ក. $A = \{x | x \in U \text{ និង } x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 3\}$

គេមាន $U = 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13$

គេបាន $A = \{6, 9, 12\}$

ដូចនេះ: $A = \{6, 9, 12\}$

ខ. $B = \{x | x \in U \text{ និង } x \text{ ជាតួចែកនៃ } 60\}$

គេមាន $U = 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13$

គេបាន $B = \{5, 6, 10, 12\}$

ដូចនេះ: $B = \{5, 6, 10, 12\}$

គ. $C = \{x | x \in U \text{ និង } x \text{ ជាចំនួនបឋម}\}$

គេមាន $U = 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13$

គេបាន $C = \{5, 7, 11, 13\}$

ដូចនេះ: $C = \{5, 7, 11, 13\}$

6). គេអោយសំណុំ $A = \{x | x = 3n + 2, n \text{ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិតូចជាង ឬស្មើ } 9\}$

និង $B = \{x | x = 6m - 1, m \text{ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិតូចជាង ឬស្មើ } 5\}$

ក. កំណត់សំណុំ A និង B តាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ

គេមាន $A = \{x | x = 3n + 2, n \text{ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិតូចជាង ឬស្មើ } 9\}$

គេបាន $A = \{5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29\}$

គេមាន $B = \{x | x = 6m - 1, m \text{ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិតូចជាង ឬស្មើ } 5\}$

គេបាន $B = \{5, 11, 17, 23, 29\}$

ដូចនេះ: $A = \{5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29\}$ និង $B = \{5, 11, 17, 23, 29\}$

ខ. កំណត់ទំនាក់ទំនងរវាង A និង B ដោយប្រើសញ្ញា $\subseteq$

គេមាន $A = \{5, 8, 11, 14, 17, 20, 23, 26, 29\}$ និង $B = \{5, 11, 17, 23, 29\}$

ដោយគ្រប់ធាតុក្នុងសំណុំ B សុទ្ធតែជាធាតុសំណុំ A

គេបាន $B \subseteq A$

ដូចនេះ: $B \subseteq A$

7). គេអោយសំណុំសាកល $U = \{x | x \text{ ចំនួនគត់វិជ្ជមាន ដែល } 1 \leq x \leq 20\}$

ក. $A = \{x | x \text{ មិនមែនជាពហុគុណនៃ } 3\}$

គេមាន $U = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20\}$

គេបាន $A = \{1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20\}$

ដូចនេះ: $A = \{1, 2, 4, 5, 7, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 20\}$

ខ. $B = \{x | x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 3\}$

គេមាន $U = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20\}$

គេបាន $B = \{3, 6, 9, 12, 15, 18\}$

ដូចនេះ: $B = \{3, 6, 9, 12, 15, 18\}$

+បង្ហាញថា $n(A) + n(B) = n(U)$

ដោយ $n(A) = 14, n(B) = 6, n(U) = 20$

គេបាន $n(A) + n(B) = 14 + 6 = 20 = n(U)$ ពិត

ដូចនេះ: $n(A) + n(B) = n(U)$

8). គេមានសំណុំសាកល $U = a, b, c, d, e, f, g, h$ ហើយនិងសំណុំរងពីរ

$A = a, c, e$ និង $B = b, d, f, h$ ។

កំណត់សំណុំ $\bar{A}$ និង $\bar{B}$ តាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ

+កំណត់សំណុំ $\bar{A}$

គេមាន $A = \{a, c, e\}$

គេបាន $\bar{A} = \{b, d, f, g, h\}$

+កំណត់សំណុំ $\bar{B}$

គេមាន $B = \{b, d, f, h\}$

គេបាន $\bar{B} = \{a, c, e, g\}$

ដូចនេះ: $\bar{A} = \{b, d, f, g, h\}$ និង $\bar{B} = \{a, c, e, g\}$

+ ដោយ $A = a, c, e$ និង $\bar{B} = \{a, c, e, g\}$

នោះគេបាន A ជាសំណុំរងផ្ទាល់នៃ $\bar{B}$ ។

9). គេអោយសំណុំ $A = \{x | 1 \leq x \leq 5\}$, $B = \{x | 0 < x < 3\}$ និង $C = \{x | |x| > 2\}$ ដែល x ចំនួនគត់វិជ្ជមាន។ កំណត់សំណុំខាងក្រោម :

ក. $A \cup B = \{x | 1 \leq x \leq 5\}$

ដូចនេះ: $A \cup B = \{x | 1 \leq x \leq 5\}$

ខ. $B \cap C = \emptyset$

ដូចនេះ: $B \cap C = \emptyset$

គ. $\bar{B} \cap C = \{x | x \geq 3\}$

ដូចនេះ: $\bar{B} \cap C = \{x | x \geq 3\}$

10). គេអោយសំណុំសកល $U = \{x | x \text{ ចំនួនគត់វិជ្ជមាន}\}$ ហើយនិងសំណុំពីរ

$A = \{x | x \in U \text{ និង } x \geq 5\}$ និង $B = \{x | x \in U \text{ និង } x < 12\}$

+ កំណត់ $n(A \cap B)$

ដោយ $A \cap B = \{x / x \in U \text{ និង } 5 \leq x < 12\}$

$A \cap B = \{5, 6, 7, 8, 9, 10, 11\}$

នាំឲ្យ $n(A \cap B) = 7$

ដូចនេះ: $n(A \cap B) = 7$

+ $n(\bar{A})$

ដោយ $\bar{A} = \{x / x \in U \text{ និង } x \notin A\} = \{1, 2, 3, 4\}$

នាំឲ្យ $n(\bar{A}) = 4$

ដូចនេះ: $n(\bar{A}) = 4$

11). គេតាងចំនួនគត់នៃសំណុំ $\bar{A}, \bar{B}$ និង $A \cap B$ នៅក្នុងដ្យាក្រាមវិន ។

គេអោយ $n(\bar{A} \cap B) = n(A \cap \bar{B})$ ។

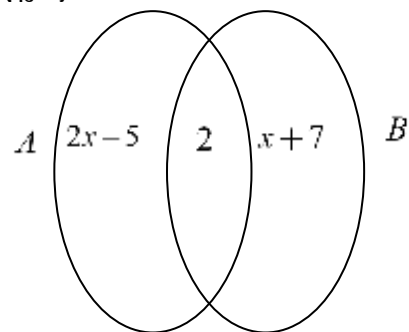
ក. កំណត់តម្លៃ x

យើងមាន $n(\bar{A} \cap B) = x + 7$ និង $n(A \cap \bar{B}) = 2x - 5$

ដោយ $n(\bar{A} \cap B) = n(A \cap \bar{B})$

គេបាន $x + 7 = 2x - 5$

នាំអោយ $x = 12$

ដូចនេះ: $x=12$

ខ. កំណត់ $n A$ និង $n B$

ដោយ $n A = 2x - 5 + 2$

គេបាន $n(A) = (2 \times 12) - 5 + 2 = 21$

ដូចនេះ: $n(A) = 21$

ដោយ $n B = x + 7 + 2$

គេបាន $n(B) = (12) + 7 + 2 = 21$

ដូចនេះ: $n(B) = 21$

12. គេអោយសំណុំ A, B និង C ដែល $n(A \cap \bar{B}) \cup C(\bar{A}) = A \cup B \cup C$ ។

តាងចំនួនធាតុនៃសំណុំរងទាំងបីនេះ ក្នុងដ្យាក្រាមវែន ។

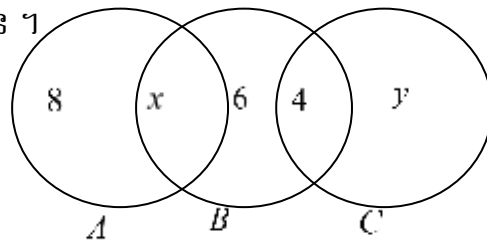
ក. គេអោយ $n(A \cap B) = n(B \cup C)$

គណនាតម្លៃ x

យើងមាន $n(A \cap B) = x$ និង $n(B \cup C) = 4$

គេបាន $x = 4$

ដូចនេះ: $x = 4$

ខ. គេអោយ $n(B \cap \bar{C}) = n(\bar{A} \cap C)$

គណនាតម្លៃ y

យើងមាន $n(B \cap \bar{C}) = x + 6$ និង $n(\bar{A} \cap C) = 4 + y$

គេបាន $x + 6 = 4 + y$

$$y = x + 2 = 4 + 2 = 6$$

ដូចនេះ: $y = 6$

គ. គណនា $n(U)$

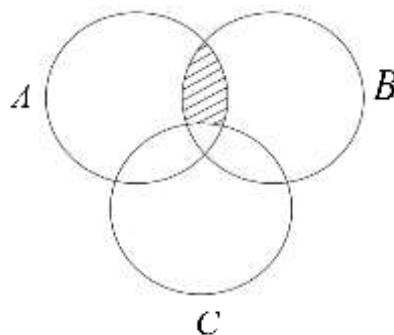
$$n(U) = 8 + x + 6 + 4 + y = 8 + 4 + 10 + 6 = 28$$

ដូចនេះ: $n(U) = 28$

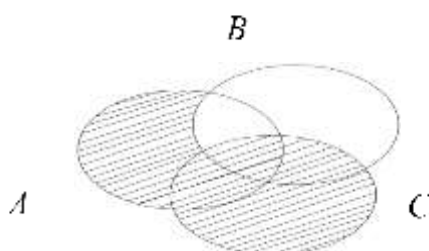
13). គេមានដ្យាក្រាមវិនិច្ឆ័យសំណុំបី A, B និង C ។

គូសឆ្លុតសំណុំ

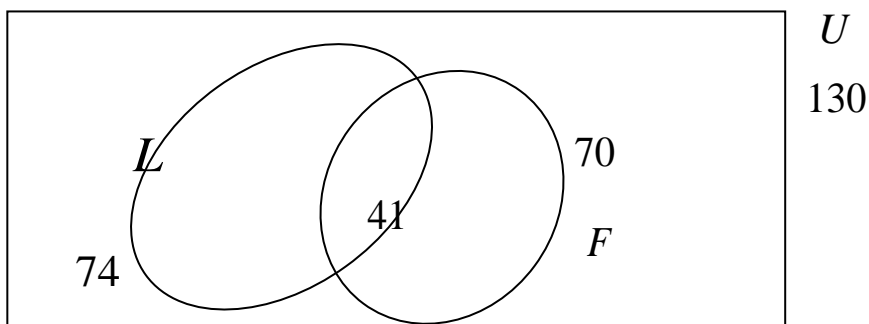
ក. $(A \cap B) \cap \bar{C}$

ខ. $(A \cap \bar{B}) \cup C$

14). គណនាចំនួនអតិថិជនដែលចូលចិត្តទិញផលិតផល

ក. ទិញតែផលិតផលក្នុងស្រុក

តាង L ជាសំណុំអតិថិជនចូលចិត្តទិញផលិតផលក្នុងស្រុក

F ជាសំណុំអតិថិជនចូលចិត្តទិញផលិតផលក្រៅស្រុក

U ជាសំណុំអតិថិជនទាំងអស់

គេបាន $n(L \cap \bar{F}) = n(L) - n(L \cap F)$

ដោយ $n(L) = 74$ និង $n(L \cap F) = 41$

$n(L \cap \bar{F}) = 74 - 41 = 33$

ដូចនេះ: ចំនួនអតិថិជនដែលចូលចិត្តទិញតែផលិតផលក្នុងស្រុកស្មើ 33 នាក់

ខ . ទិញតែផលិតផលក្រៅស្រុក

គេបាន $n(F \cap \bar{L}) = n(F) - n(L \cap F)$

ដោយ $n(F) = 70$ និង $n(L \cap F) = 41$

$$n(F \cap \bar{L}) = 70 - 41 = 29$$

ដូចនេះ: ចំនួនអតិថិជនដែលចូលចិត្តទិញតែផលិតផលក្រៅស្រុកស្មើ 29 នាក់

គ. មិនទិញប្រភេទផលិតផលទាំងពីរ

គេបាន $n(\overline{L \cup F}) = n(U) - n(L \cup F)$ (1)

តែ $n(L \cup F) = n(L) + n(F) - n(L \cap F)$

$$= 74 + 70 - 41 = 103$$

តាម (1) $n(\overline{L \cup F}) = 130 - 103 = 27$

ដូចនេះ: ចំនួនអតិថិជនមិនទិញប្រភេទផលិតផលទាំងពីរស្មើ 27 នាក់

មេរៀនទី៣. ចំនួន

ដំណោះស្រាយលំហាត់

1). បញ្ជាក់តម្លៃនៃចំនួនពិត x

យើងសិក្សាលើសំណុំចំនួនពិត ដោយដឹងថា x ជាចំនួនដែលមានផ្នែកគត់មានលេខពីរ

ខ្ទង់ កាលណាគេសរសេរវាជាចំនួនទសភាគ គេបាន

$$[10] = 10$$

$$[10,1] = 10$$

.....

$$[99,1] = 99$$

.....

$$[99,9] = 99$$

តែ $[100] = 100$ មិនយក

ដូចនេះ: $តម្លៃនៃចំនួនពិត x គឺ $10 \leq x < 100$$

2). គណនាកន្សោម

$$A = \sqrt{48} - \frac{\sqrt{27}}{2} + \frac{1}{\sqrt{12}}$$

$$= 4\sqrt{3} - \frac{3\sqrt{3}}{2} + \frac{1}{2\sqrt{3}}$$

$$= 4\sqrt{3} - \frac{3\sqrt{3}}{2} + \frac{\sqrt{3}}{6}$$

$$= \frac{24\sqrt{3} - 9\sqrt{3} + \sqrt{3}}{6}$$

$$= \frac{8\sqrt{3}}{3}$$

ដូចនេះ: $A = \frac{8\sqrt{3}}{3}$

3). រកតម្លៃនៃកន្សោម ចំពោះ $x = \frac{1}{\sqrt{7}-\sqrt{5}}$ និង $y = \frac{1}{\sqrt{7}+\sqrt{5}}$

$$\text{ក. } x + y = \frac{1}{\sqrt{7}-\sqrt{5}} + \frac{1}{\sqrt{7}+\sqrt{5}}$$

$$= \frac{\sqrt{7}+\sqrt{5}+\sqrt{7}-\sqrt{5}}{(\sqrt{7}-\sqrt{5})(\sqrt{7}+\sqrt{5})}$$

$$= \frac{2\sqrt{7}}{\sqrt{7^2 - 5^2}}$$

$$= \frac{2\sqrt{7}}{7-5}$$

$$= \frac{2\sqrt{7}}{2}$$

$$= \sqrt{7}$$

ដូចនេះ: $x + y = \sqrt{7}$

ខ. $xy = \frac{1}{\sqrt{7} - \sqrt{5}} \times \frac{1}{\sqrt{7} + \sqrt{5}}$

$$= \frac{1}{(\sqrt{7} - \sqrt{5})(\sqrt{7} + \sqrt{5})}$$

$$= \frac{1}{2}$$

ដូចនេះ: $xy = \frac{1}{2}$

គ. $x^2y + xy^2 = xy(x + y)$

$$= \frac{1}{2} \times \sqrt{7}$$

$$= \frac{\sqrt{7}}{2}$$

ដូចនេះ: $x^2y + xy^2 = \frac{\sqrt{7}}{2}$

ឃ. $\frac{y}{x} + \frac{x}{y} = \frac{y^2 + x^2}{xy}$

$$= \frac{(x + y)^2 - 2xy}{xy}$$

$$= \frac{(\sqrt{7})^2 - \frac{2}{2}}{2}$$

$$= \frac{7-1}{2}$$

$$= 3$$

ដូចនេះ: $\frac{y}{x} + \frac{x}{y} = 12$

4). ក សម្រួលកន្សោម

$$\begin{aligned} A &= (1 + \sqrt{2} + \sqrt{3})(1 + \sqrt{2} - \sqrt{3}) \\ &= (1 + \sqrt{2})^2 - \sqrt{3}^2 \\ &= 1 + 2\sqrt{2} + 2 - 3 \\ &= 2\sqrt{2} \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $A = 2\sqrt{2}$

ខ. បំបាត់រ៉ាឌីកាល់ពីភាគបែង ដោយប្រើលទ្ធផលនៃសំនួរ ក.
យើងបាន

$$\begin{aligned} A &= \frac{1}{1 + \sqrt{2} - \sqrt{3}} \\ &= \frac{1 + \sqrt{2} + \sqrt{3}}{(1 + \sqrt{2} - \sqrt{3})(1 + \sqrt{2} + \sqrt{3})} \\ &= \frac{1 + \sqrt{2} + \sqrt{3}}{2\sqrt{2}} \\ &= \frac{2 + \sqrt{2} + \sqrt{6}}{4} \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $A = \frac{2 + \sqrt{2} + \sqrt{6}}{4}$

5). ក. សរសេរចំនួនជាទម្រង់ពន្លាត

ក. $123 = 1 \times 10^2 + 2 \times 10 + 3$

ខ. $4321 = 4 \times 10^3 + 3 \times 10^2 + 2 \times 10 + 1$

គ. $65432 = 6 \times 10^4 + 5 \times 10^3 + 4 \times 10^2 + 3 \times 10 + 2$

ឃ. $123456 = 1 \times 10^5 + 2 \times 10^4 + 3 \times 10^3 + 4 \times 10^2 + 5 \times 10 + 6$

6). សរសេរចំនួនទៅជាចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធរបាប់គោល 10

$$\begin{aligned} \text{ក. } A &= (3 \times 10^5) + (2 \times 10^3) + (1 \times 10) + 4 \\ &= 300000 + 2000 + 10 + 4 \\ &= 302014 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $A = 302014$

$$\begin{aligned} \text{ខ. } B &= (8 \times 10^7) + (7 \times 10^6) + (6 \times 10^4) + (5 \times 10^3) + (4 \times 10^2) + 3 \\ &= 87065403 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $B = 87065403$

$$\begin{aligned} \text{គ. } C &= [(3 \times 10^3) + (2 \times 10^2) + 1] + [(4 \times 10^4) + (1 \times 10^3) + (1 \times 10^2) + (4 \times 10^1) + 3] \\ &= [300 + 200 + 1] + [4000 + 1000 + 100 + 40 + 3] \\ &= 3210 + 41143 \\ &= 44344 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $C = 44344$

7). បំប្លែងចំនួនខាងក្រោមទៅជាចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធរបាបគោល 10

$$\begin{aligned} \text{ក. } 1001_2 &= 1 \times 2^3 + 1 = 8 + 1 = 9 \\ \text{ខ. } 100001_2 &= 1 \times 2^5 + 1 = 32 + 1 = 33 \\ \text{គ. } 10011001_2 &= 1 \times 2^7 + 1 \times 2^4 + 1 \times 2^3 + 1 \end{aligned}$$

$$= 128 + 16 + 8 + 1 = 153$$

ដូចនេះ: $10011001_2 = 153$

$$\text{ឃ. } 101010011_2 = 1 \times 2^8 + 1 \times 2^6 + 1 \times 2^4 + 1 \times 2 + 1$$

$$= 256 + 64 + 16 + 2 + 1 = 339$$

ដូចនេះ: $101010011_2 = 339$

8). បំប្លែងចំនួនទៅជាចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធរបាបគោល 2

ក. 19

យើងបាន: $19 \div 2$

$$1 \ 9 \div 2$$

$$1 \ 4 \div 2$$

$$0 \ 2 \div 2$$

$$0 \ 1$$

ដូចនេះ: គេបាន $19 = 10011_2$

ខ. 123

យើងបាន: $123 \div 2$

$$1 \ 61 \div 2$$

$$1 \ 30 \div 2$$

$$0 \ 15 \div 2$$

$$1 \ 7 \div 2$$

$$1 \ 3 \div 2$$

$$1 \ 1$$

ដូចនេះ: $123 = 1111011_2$

គ. 1234

$$\begin{array}{r}
 \text{យើងបាន } 1234 \mid 2 \\
 0 \quad 617 \mid 2 \\
 1 \quad 308 \mid 2 \\
 0 \quad 154 \mid 2 \\
 0 \quad 77 \mid 2 \\
 1 \quad 38 \mid 2 \\
 0 \quad 19 \mid 2 \\
 1 \quad 9 \mid 2 \\
 1 \quad 4 \mid 2 \\
 0 \quad 2 \mid 2 \\
 0 \quad 1
 \end{array}$$

ដូចនេះ

$$123 = 1001101001_2$$

ឃ. 12345

$$\begin{array}{r}
 \text{យើងបាន } 12345 \mid 2 \\
 1 \quad 6172 \mid 2 \\
 0 \quad 3086 \mid 2 \\
 0 \quad 1543 \mid 2 \\
 1 \quad 771 \mid 2 \\
 1 \quad 385 \mid 2 \\
 1 \quad 192 \mid 2 \\
 0 \quad 96 \mid 2 \\
 0 \quad 48 \mid 2 \\
 0 \quad 24 \mid 2 \\
 0 \quad 12 \mid 2 \\
 0 \quad 6 \mid 2 \\
 0 \quad 3 \mid 2 \\
 1 \quad 1
 \end{array}$$

ដូចនេះ

$$12345 = 11000000111001_2$$

9). ប្រៀបធៀបចំនួនក្នុងតួចំនួននីមួយៗ ហើយគណនាផលដករវាង ចំនួនទី 1 និង ទី 2

ក. 10_{10} និង 10_2

$$\text{យើងបាន } 10_2 = 1 \times 2 + 0 = 2$$

$$10_{10} > 2_{10} = 10_2$$

ដូចនេះ:

$$\begin{aligned} 10_{10} &> 10_2 \\ 10_{10} - 10_2 &= 10_2 - 2_{10} = 8_{10} \end{aligned}$$

ខ. 100_{10} និង 100_2

យើងបាន៖ $100_2 = 1 \times 2^2 = 4_{10}$
 $100_{10} > 4_{10} = 100_2$

ដូចនេះ:

$$\begin{aligned} 100_{10} &> 100_2 \\ 100_{10} - 4_{10} &= 100_{10} - 100_2 = 96_{10} \end{aligned}$$

គ. 123_{10} និង 1101_2

យើងបាន៖ $1101_2 = 1 \times 2^3 + 1 \times 2^2 + 0 \times 2 + 1$
 $= 8 + 4 + 1 = 13_{10}$
 $123_{10} > 13_{10} = 1101_2$

ដូចនេះ:

$$\begin{aligned} 123_{10} &> 1101_2 \\ 123_{10} - 1101_2 &= 123_{10} - 13_{10} = 110_{10} \end{aligned}$$

ដំណោះស្រាយលំហាត់ជំពូក

- 1). គេមានសំណើ p : ចំនួនសិស្សថយចុះ q : សិស្សភាគច្រើនចូលចិត្តរៀនភាសាខ្មែរ
 $\bar{p}$: ចំនួនសិស្សកើនឡើង $\bar{q}$: សិស្សភាគច្រើនមិនចូលចិត្តរៀនភាសា

ខ្មែរ

- ក. $\bar{p} \wedge q$: ចំនួនសិស្សកើនឡើង និងសិស្សភាគច្រើនចូលចិត្តរៀនភាសាខ្មែរ
 ខ. $p \vee \bar{q}$: ចំនួនសិស្សថយចុះ ឬ សិស្សភាគច្រើនមិនចូលចិត្តរៀនភាសាខ្មែរ

- 2). តាងសំណើ : p : ការសម្ភាសន៍ធ្វើការបានលទ្ធផលល្អ
 q : អ្នកនឹងបានការងារធ្វើ

គេមាន $p \Rightarrow q$ ពិត } នោះ $\begin{cases} p & \text{អាចពិត} \\ q & \text{អាចមិនពិត} \end{cases}$

ដូចនេះ: គេមិនអាចសន្និដ្ឋានបានថា ការសម្ភាសន៍បានលទ្ធផលល្អទេ

- 3). $U = \{x|x \text{ ជាចំនួនគត់ រ៉ឺឡាទីបរិច្ឆេទមាន ដែល } 1 \leq x \leq 20\}$

- ក. កំណត់សំណុំរងខាងក្រោម តាមការរៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ :
 + $A = \{x|x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 2\}$

គេបាន $A = \{2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20\}$

ដូចនេះ: $A = \{2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20\}$

- + $B = \{x|x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 3\}$

គេបាន $B = \{6, 9, 12, 15, 18\}$

ដូចនេះ: $B = \{6, 9, 12, 15, 18\}$

- + $C = \{x|x \text{ ជាពហុគុណនៃ } 6\}$

គេបាន $C = \{6, 12, 18\}$

ដូចនេះ: $C = \{6, 12, 18\}$

- ខ. តម្លៃភាពពិត នៃសំណើនីមួយៗគឺ

+ គ. $(C \subset A) = 1$

+ ត. $(B \subset A) = 0$

+ ត. $(C \subset B) = 1$

4). ចំនួនគត់ធម្មជាតិពី 1 ដល់ 100 ដែលជាពហុគុណនៃ 3 និងជាពហុគុណនៃ 5 គឺ

$$E = \{ 15, 30, 45, 60, 75, 90 \}$$

5). សំណុំសកល $U = \{x | x \text{ ជាចំនួនគត់ធម្មជាតិដែល } 3 \leq x \leq 20 \}$

ដែល $A = \{x | x \text{ ជាចំនួនគត់សេស } \}$ និង $B = \{x | x \text{ ជាចំនួនបឋម } \}$ ។

ក. រៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ នៃសំណុំ A និង B

+ $A = \{ 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19 \}$

+ $B = \{ 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19 \}$

ខ. រៀបរាប់ឈ្មោះធាតុ នៃសំណុំ C និង D ដោយ $C = A \cap B$ និង $D = A \cup B$

+ $C = A \cap B = \{ 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19 \}$

+ $D = A \cup B = \{ 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19 \}$

ចំពោះសំណុំ ខាងលើ គេសង្កេតឃើញថា $B = C$ និង $A = D$ ។

6). លក្ខខណ្ឌនៃសំណើពីរ p និង q ដើម្បីអោយសំណើតាមករណ៍នីមួយៗ ខាងក្រោម :

ក. $(p$ និង $q)$ ពិត លុះត្រាតែ p ជាសំណើពិត និង q ជាសំណើពិត

ខ. មិន $(p$ ឬ $q)$ ពិត លុះត្រាតែ p ជាសំណើមិនពិត និង q ជាសំណើមិនពិត

គ. $(p$ និង $q)$ មិនពិត លុះត្រាតែ សំណើ p និង q មានតម្លៃភាពពិតខុសគ្នា ឬ តម្លៃភាពពិតរបស់វា មិនពិតទាំងពីរ

ឃ. មិន $(p$ ឬ $q)$ មិនពិត លុះត្រាតែ សំណើ p និង q មានតម្លៃភាពពិតខុសគ្នា ឬ តម្លៃភាពពិតរបស់វា ពិតទាំងពីរ

7). តម្លៃភាពពិតនៃសំណើ p, q & r ដែលសំណើ

p : ជាសំណើពិត q : ជាសំណើមិនពិត r : ជាសំណើពិត

ក. $(p \vee \bar{q}) \wedge (\overline{p \vee r})$

p	q	r	$(p \vee \bar{q})$	$(\overline{p \vee r})$	$(p \vee \bar{q}) \wedge (\overline{p \vee r})$
1	0	1	1	1	1

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត. } [(p \vee \bar{q}) \wedge (\overline{p \vee r})] = 1}$

ខ. $(\bar{r} \vee \bar{p}) \vee \bar{q}$

p	q	r	$(\bar{r} \vee \bar{p})$	$(\bar{r} \vee \bar{p}) \vee \bar{q}$
1	0	1	0	1

ដូចនេះ: ត. $[(\bar{r} \vee \bar{p}) \vee \bar{q}] = 1$

គ. $(\bar{p} \vee \bar{q}) \vee (\bar{r} \vee q)$

p	q	r	$(\bar{p} \vee \bar{q})$	$(\bar{r} \vee q)$	$(\bar{p} \vee \bar{q}) \vee (\bar{r} \vee q)$
1	0	1	1	0	1

ដូចនេះ: ត. $[(\bar{p} \vee \bar{q}) \vee (\bar{r} \vee q)] = 1$

ឃ. $(\bar{p} \vee \bar{q}) \wedge (\bar{r} \vee \bar{p})$

p	q	r	$(\bar{p} \vee \bar{q})$	$(\bar{r} \vee \bar{p})$	$(\bar{p} \vee \bar{q}) \wedge (\bar{r} \vee \bar{p})$
1	0	1	1	0	0

ដូចនេះ: ត. $[(\bar{p} \vee \bar{q}) \wedge (\bar{r} \vee \bar{p})] = 0$

8). ឧទាហរណ៍ផ្ទុយនៃអំណះអំណាងខាងក្រោម :

ក. យក $k=26$ នោះ $f(x)=0$

គេអាចសរសេរជា $x^2 - 27x + 26 = 0$ សមីការមានឫសពីរផ្សេងគ្នាគឺ

$x_1 = 1$, $x_2 = 26$ បានន័យថា សមីការមានឫសតែពីរគត់

ខ. យក $n=0$ នោះ $f(0)=6$

នោះ $f(n)$ ចែកមិនដាច់នឹង 12 ចំពោះគ្រប់តម្លៃ n

9). សំណុំ $G = \{x | x \text{ ជាចំនួនគត់ រ៉ឺឡាទីបវិជ្ជមានដែល } 3x < 5 \text{ ឬ } 5 < x \leq 8\}$ និង
 សំណុំ $P = \{x | x \text{ ជាចំនួនគត់រ៉ឺឡាទីបវិជ្ជមានដែល } 10 \leq 3x \leq 24\}$

ក. រៀបរាប់ឈ្មោះធាតុនៃសំណុំ G និង P

– $G = \{ 1, 6, 7, 8 \}$

– $P = \{ 4, 5, 6, 7, 8 \}$

ខ. ធាតុ x ដែល $x \in G$ និង $x \notin P$ នោះ គឺ $x=1$

10). សំណុំសកល $U = \{x | x \text{ ជាចំនួនគត់ រ៉ឺឡាទីបដែល } 3 \leq x \leq 8\}$ ។ $A = \{x | 10 < x^2 \leq 25\}$
 និង $B = \{x | 8x - 9 > 30\}$ ជាសំណុំរងនៃ U ។

ក. រៀបរាប់ឈ្មោះធាតុនៃ សំណុំ A និង B

– $A = \{ 4, 5 \}$

– $B = \{ 5, 6, 7, 8 \}$

ហើយធាតុ x ដែល $x \in A$ និង $x \notin B$ គឺ $x=4$

ខ. $A \subseteq B$ ជាសំណើពិត ។

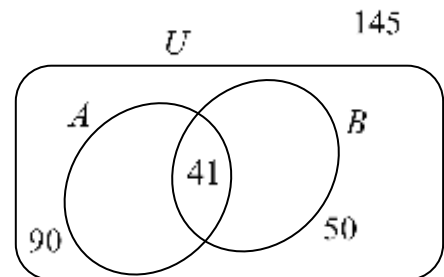
11). រកចំនួនអតិថិជន ដែលចូលចិត្តទិញដូចករណីខាងក្រោម

$U =$ សំណុំអតិថិជនទាំងអស់ដែលបានសម្ភាសន៍

$A =$ សំណុំអតិថិជនទាំងអស់ដែលចូលចិត្តទិញអាវ

$B =$ សំណុំអតិថិជនទាំងអស់ដែលចូលចិត្តទិញខោ

$A \cap B$ សំណុំអតិថិជនទាំងអស់ដែលចូលចិត្តទិញអាវនិងខោ

ក. ទិញតែអាវ

$$n(A \cap \bar{B}) = n(A) - n(A \cap B)$$

$$= 90 - 41 = 49$$

ដូចនេះ: ចំនួនអតិថិជន ដែលចូលចិត្តទិញអាវទាំងអស់មាន 49 នាក់

ខ. ទិញតែខោ

$$n(B \cap \bar{A}) = n(B) - n(A \cap B) = 50 - 41 = 9$$

ដូចនេះ: ចំនួនអតិថិជន ដែលចូលចិត្តទិញខោទាំងអស់មាន 9 នាក់

គ. មិនទិញអ្វីសោះ:

$$n(\overline{A \cup B}) = n(U) - n(A \cup B) \text{ តែ}$$

$$\begin{aligned} n(A \cup B) &= n(A) + n(B) - n(A \cap B) \\ &= 90 + 50 - 41 = 99 \end{aligned}$$

$$\text{គេបាន } n(\overline{A \cup B}) = 145 - 99 = 46$$

ដូចនេះ: ចំនួនអតិថិជន ដែលចូលចិត្តទិញខោទាំងអស់មាន 46 នាក់

12). សង្កេតតាមករណីខាងក្រោមថា តើចំនួន A, B, C និង D ស្មើគ្នា ឬ អត់ :

ក. a និង b មានសញ្ញាដូចគ្នា

គេបាន

$$ab > 0, \quad |ab| = |a| \cdot |b| = ab \neq (-ab)$$

ដូចនេះ: $B = C = A \neq D$

ខ. a និង b មានសញ្ញាខុសគ្នា

$$ab < 0, \quad |ab| = |a| \cdot |b| = (-ab) \neq ab$$

ដូចនេះ: $B = C = D \neq A$

13). ដោយប្រើសម្រាយបញ្ជាក់តាមសំណើជួយពីសម្មតិកម្ម បង្ហាញថា :

ចំពោះគ្រប់ចំនួនគត់ធម្មជាតិ n បើ $n^2 > 25$ នោះ $n > 5$

តាងសំណើ $p : n^2 > 25$ និង $q : n > 5$

ឧបមាថា $\bar{q} : n \leq 5$ នោះគេបាន $n = 1, 2, 3, 4, 5$

$$\text{ចំពោះ } n = 1 \Rightarrow n^2 = 1$$

$$n = 2 \Rightarrow n^2 = 4$$

$$n = 3 \Rightarrow n^2 = 9$$

$$n = 4 \Rightarrow n^2 = 16$$

$$n = 5 \Rightarrow n^2 = 25$$

មានន័យថា $n^2 \leq 25$ ដែលជួយពីសម្មតិកម្ម

គេបាន $\bar{q} \Rightarrow \bar{p}$ ជាសំណើពិត នាំឲ្យ $p \Rightarrow q$ ជាសំណើពិតដែរ

ដូចនេះ: $\boxed{\text{បើ } n^2 > 25 \text{ នោះ } n > 5 \text{ ចំពោះ } \text{គ្រប់ } n \in \mathbb{N}}$

14). ដោយប្រើសម្រាយបញ្ជាក់តាមសំណើផ្ទុយពីការពិត បង្ហាញថា :

ក. $x + \frac{1}{x} > 2$ ចំពោះ $x > 1$

តាងសំណើ $p: x + \frac{1}{x} > 2$ ចំពោះ $x > 1$

ឧបមា $\bar{p} : x + \frac{1}{x} \leq 2$ ចំពោះ $x > 1$

គេបាន $x^2 - 2x + 1 \leq 0 ; \frac{x^2 - 2x + 1}{x} \leq 0$ ព្រោះ $x > 1$ ឬ $(x-1)^2 \leq 0$ ដែលផ្ទុយពីការពិត

ព្រោះ $(x-1)^2 > 0$ ចំពោះ $x > 1$

ដូចនេះ: $\boxed{x + \frac{1}{x} > 2 \text{ ចំពោះ } x > 1}$

ខ. គ្មានចំនួនគត់វិទ្យុទ្រីប p និង q ដែល $\frac{p^2}{q^2} = 2$

តាង $A : \text{គ្មាន } p, q \in \mathbb{Z} \text{ ដែល } \frac{p^2}{q^2} = 2$

ឧបមា $\bar{A} : \text{មាន } p, q \in \mathbb{Z} \text{ ដែល } \frac{p^2}{q^2} = 2$

គេបាន $p^2 = 2q^2$ (1)

តែ $p = a_1 a_2 \dots a_n$ & $q = b_1 b_2 \dots b_m$

ដែល $p = a_1, a_2, \dots, a_n$ & $q = b_1, b_2, \dots, b_m$ ជាចំនួនបឋម

តាម (1): $(a_1 a_2 \dots a_n)^2 = 2(b_1 b_2 \dots b_m)^2$ ដែលផ្ទុយពីការពិតព្រោះអង្គទី 1 មានចំនួនកត្តាបឋម $2n$ ជាចំនួនគត់តូ តែអង្គទី 2 មានចំនួនកត្តាបឋម $2m+1$ ជាចំនួនគត់សេស ។

ដូចនេះ: $\boxed{\text{គ្មាន } p, q \in \mathbb{Z} \text{ ដែល } \frac{p^2}{q^2} = 2 \text{ ទេ}}$

15). គណនាផលបូក និងផលដកនៃចំនួនក្នុងប្រព័ន្ធរបាប់គោល 2 ដូចខាងក្រោម :

ក. $110_2 + 101_2$

គេបាន

$110_2 = 1 \times 2^2 + 1 \times 2^1 + 0 \times 2^0 = 4 + 2 + 0 = 6$

$101_2 = 1 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 1 \times 2^0 = 4 + 0 + 1 = 5$

នោះ: $110_2 + 101_2 = 6 + 5 = 11$

ដូចនេះ: $110_2 + 101_2 = 11 = 1011_2$

ខ. $1011_2 + 101_2$

គេបាន

$$\begin{aligned} 1011_2 &= 1 \times 2^3 + 0 \times 2^2 + 1 \times 2^1 + 1 \times 2^0 \\ &= 8 + 0 + 2 + 1 \\ &= 11 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 101_2 &= 1 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 1 \times 2^0 \\ &= 4 + 0 + 1 \\ &= 5 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{នោះ: } 1011_2 + 101_2 &= 11 + 5 \\ &= 16 \\ &= 10000_2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $1011_2 + 101_2 = 16 = 10000_2$

គ. $11001_2 - 1001_2$

គេបាន

$$\begin{aligned} 11001_2 &= 1 \times 2^4 + 1 \times 2^3 + 0 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 1 \times 2^0 \\ &= 16 + 8 + 0 + 0 + 1 \\ &= 25 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} 1001_2 &= 1 \times 2^3 + 0 \times 2^2 + 0 \times 2^1 + 1 \times 2^0 \\ &= 8 + 0 + 0 + 1 \\ &= 9 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{នោះ: } 11001_2 - 1001_2 &= 25 - 9 \\ &= 16 \\ &= 10000_2 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: $11001_2 - 1001_2 = 16 = 10000_2$

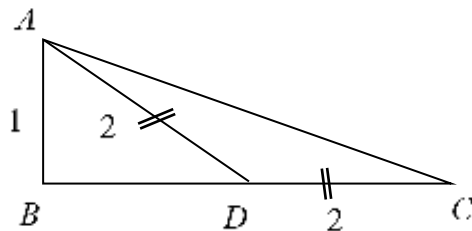
16). រកប្រវែងជ្រុង AC

តាង $x = BD$ គេបាន $BC = x + 2$

$$\begin{aligned} AC^2 &= AB^2 + BC^2 \\ &= 1 + (x + 2)^2 \quad (1) \end{aligned}$$

តែ $BD^2 = 2^2 - 1 = 3$ ឬ $x = \sqrt{3}$

តាម $AC^2 = (\sqrt{3} + 2)^2 + 1 \quad (1)$:

$$\begin{aligned}
 &= 3 + 4\sqrt{3} + 4 + 1 \\
 &= 8 + 4\sqrt{3} \\
 AC &= 2\sqrt{2 + \sqrt{3}} \\
 &= 2\sqrt{\frac{4 + 2\sqrt{3}}{2}} \\
 &= 2\sqrt{\frac{3 + 2\sqrt{3} + 1}{2}} \\
 &= \frac{2\sqrt{\sqrt{3}^2 + 2\sqrt{3} + 1}}{\sqrt{2}} \\
 &= \frac{2\sqrt{(\sqrt{3} + 1)^2}}{\sqrt{2}} \\
 &= \frac{2(\sqrt{3} + 1)}{\sqrt{2}} \\
 &= \sqrt{2}(\sqrt{3} + 1) \\
 &= \sqrt{6} + \sqrt{2}
 \end{aligned}$$

ដូចនេះ: ប្រវែងជ្រុង $AC = \sqrt{6} + \sqrt{2}$

17). ប្រាប់តម្លៃភាពពិតនៃសំណើខាងក្រោម :

ក. p : " 11 ជាចំនួនសេស " ជាសំណើពិត

ដូចនេះ: តម្លៃភាពពិតនៃសំណើ p គឺ $\text{ត.}(p) = 1$

ខ. q : " ការដាចតុកោណកែង " ជាសំណើពិត

ដូចនេះ: តម្លៃភាពពិតនៃសំណើ q គឺ $\text{ត.}(q) = 1$

គ. r : " គ្រប់ចំនួនគត់មានលេខចុង x ចែកដាច់នឹង 2 " ជាសំណើមិនពិត

ដូចនេះ: តម្លៃភាពពិតនៃសំណើ r គឺ $\text{ត.}(r) = 0$

ឃ. s : " ផលបូករង្វាស់មុំ ក្នុងចតុកោណ ស្មើនឹង 180° " ជាសំណើមិនពិត

ដូចនេះ: $\boxed{\text{តម្លៃភាពពិតនៃសំណើ } s \text{ គឺ } \text{ត.}(s)=0}$

18). គេអោយសំណើ

p : 7 ជាចំនួនគូ

q : 6 គុណនឹង 3 បាន 18

r : ក្នុងរង្វង់មួយអង្កត់ផ្ចិត មិនធំជាងអង្កត់ធ្នូ

ក. p : " 7 ជាចំនួនគូ " ជាសំណើមិនពិត

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}(p)=0}$

q : " 6 គុណនឹង 3 បាន 18 " ជាសំណើពិត

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}(q)=1}$

r : " ក្នុងរង្វង់មួយអង្កត់ផ្ចិត មិនធំជាងអង្កត់ធ្នូ " ជាសំណើមិនពិត

ដូចនេះ: $\boxed{\text{ត.}(r)=0}$

ខ. សរសេរល្បាប់មិន នៃសំណើ p , q និង r ហើយប្រាប់ពីតម្លៃនៃ ល្បាប់មិននេះ

យើងបាន $\bar{p}$: " 7 មិនមែនជាចំនួនគូ " ជាសំណើ ពិត

ដូច្នេះ: $\boxed{\text{ត.}(\bar{p})=1}$

$\bar{q}$: " 6 គុណនឹង 3 មិនបាន 18 " ជាសំណើមិនពិត

ដូច្នេះ: $\boxed{\text{ត.}(\bar{q})=0}$

$\bar{r}$: " ក្នុងរង្វង់មួយអង្កត់ផ្ចិត ធំជាងអង្កត់ធ្នូ " ជាសំណើពិត

ដូច្នេះ: $\boxed{\text{ត.}(\bar{r})=1}$

19). ស្រាយបំភ្លឺ $p = \bar{\bar{p}}$ ដោយប្រើតារាងតម្លៃភាពពិត

p	$\bar{p}$	$\bar{\bar{p}}$
0	1	0
1	0	1

តាមតារាងភាពពិត យើងបាន $p = (\bar{\bar{p}})$

សំណើ $p \wedge q$: " 225 ចែកដាច់នឹង 5 ហើយនឹង 2 " ជាសំណើមិនពិត

ដូច្នេះ: $\boxed{\text{តម្លៃភាពពិតនៃសំណើ } p \wedge q \text{ គឺ } \text{ត.}(p \wedge q)=0}$

20). ស្រាយបំភ្លឺពី តម្លៃភាពពិតនៃសំណើខាងក្រោម ដោយប្រើតារាងតម្លៃភាពពិត តារាងតម្លៃភាពពិតនៃសំណើ

p	$\bar{p}$	$p \wedge \bar{p}$	$p \vee p$	$p \vee \bar{p}$
1	0	0	1	1
0	1	0	0	1

តាមតារាងតម្លៃភាពពិតនៃសំណើ យើងបាន

ក. គ. $(p \wedge \bar{p}) = 0$ ខ. គ. $(p \vee p) =$ គ. (p) គ. គ. $(p \vee \bar{p}) = 1$

21). រកតម្លៃភាពពិតនៃ $p \Rightarrow q$ និង $q \Rightarrow p$

ក. សរសេរសំណើ $p \Rightarrow q$ និង $q \Rightarrow p$

យើងមាន $p : (-2)^2 = 2^2$ និង $q : -2 = 2$

យើងបាន $p \Rightarrow q = \bar{p} \vee q$ (តាមនិយមន័យ)

ដូច្នោះ: សំណើ $p \Rightarrow q$ " មិន $(-2)^2 = 2^2$ ឬ $-2 = 2$ "

ហើយសំណើ $q \Rightarrow p :$ " មិន $(-2) = 2$ ឬ $(-2)^2 = 2^2$ "

ខ. កំណត់ គ. $(p \Rightarrow q)$ និង គ. $(q \Rightarrow p)$

យើងបាន

សំណើ : $p \Rightarrow q :$ " មិន $(-2)^2 = 2^2$ ឬ $-2 = 2$ " ជាសំណើមិនពិត

ព្រោះ: $(-2)^2 = 2^2$ ពិត នាំឲ្យ មិន $(-2)^2 = 2^2$ មិនពិត ហើយ $-2 = 2$ ក៏មិនពិតដែរ

ដូច្នោះ: គ. $(p \Rightarrow q) = 0$

យើងបាន

សំណើ : $q \Rightarrow p :$ " មិន $(-2) = 2$ ឬ $(-2)^2 = 2^2$ " ជាសំណើពិត

ព្រោះ: $(-2)^2 = 2^2$ ជាសំណើពិត

ដូច្នោះ: គ. $(q \Rightarrow p) = 1$

22). ស្រាយបញ្ជាក់សំណើ $a = b \Rightarrow a^2 = b^2$ ជាសំណើពិត ហើយ $a^2 = b^2 \Rightarrow a = b$ ជាសំណើមិនពិត យើងបាន

ចំពោះ $a, b \in \mathbb{Q}^*$ នោះ គេបាន $a = b \Rightarrow a^2 = b^2$ ជាសំណើពិត ហើយចំពោះសំណើ

$a^2 = b^2 \Rightarrow a = b$ ជាសំណើមិនពិត ព្រោះ គ្រប់ $a, b \in \mathbb{Q}^*$, $\exists(-2), 2 \in \mathbb{Q}^*$ ដែល $(-2)^2 = 2^2 \not\Rightarrow -2 = 2$ ទេ

23). ក. ស្រាយបញ្ជាក់ថាសំណើ $(p \wedge \bar{p}) \Rightarrow p$ ពិតជានិច្ច :

យើងដឹងថា :

$(p \wedge \bar{p})$ មិនពិតជានិច្ច (សំរាយលំហាត់ ខាងលើ)

ដូច្នេះ ទោះ p ពិត ឬ មិនពិត ក្តី យើងនៅតែបាន : $(p \wedge \bar{p}) \Rightarrow p$ ពិតជានិច្ច

យើងអាចស្រាយបញ្ជាក់សំណើនេះ ដោយប្រើតារាងតម្លៃភាពពិត

p	$\bar{p}$	$(p \wedge \bar{p})$	$(p \wedge \bar{p}) \Rightarrow p$
0	1	0	1
1	0	0	1

ខ. ស្រាយបញ្ជាក់ថាសំណើ $(\bar{p} \Rightarrow p) \Rightarrow p$ ពិតជានិច្ច

យើងអាចស្រាយបញ្ជាក់ សំណើខាងលើដោយប្រើតារាងតម្លៃភាពពិតខាងក្រោម :

p	$\bar{p}$	$\bar{p} \Rightarrow p$	$(\bar{p} \Rightarrow p) \Rightarrow p$
1	0	0	1
0	1	1	1

តាមតារាងនេះ យើងបានសំណើ $(\bar{p} \Rightarrow p) \Rightarrow p$ ពិតជានិច្ច ។

24). ក. $[p \Rightarrow (q \wedge r)] \Leftrightarrow [(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow r)]$

ដើម្បីងាយស្រួលក្នុងការធ្វើសម្រាយបញ្ជាក់ គេប្រើតារាងតម្លៃភាពពិត នៃសំណើ ដូចខាងក្រោម :

p	q	r	$q \wedge r$	$p \Rightarrow q \wedge r$	$p \Rightarrow q$	$p \Rightarrow r$	$(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow r)$
1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	0	0	0	1	0	0
1	0	1	0	0	0	1	0
1	0	0	0	0	0	0	0
0	1	1	1	1	1	1	1
0	1	0	0	1	1	1	1
0	0	1	0	1	1	1	1
0	0	0	0	1	1	1	1

ដូច្នេះ ពិនិត្យតាមតារាងតម្លៃភាពពិត យើងបាន $[(p \Rightarrow q \wedge r)] \Leftrightarrow [(p \Rightarrow q) \wedge (p \Rightarrow r)]$
(ព្រោះមានតម្លៃភាពពិតនៃសំណើដូចគ្នា)

ខ. $[(p \vee q) \Rightarrow r] \Leftrightarrow [(p \Rightarrow r) \wedge (q \Rightarrow r)]$

យើងស្រាយបញ្ជាក់សំណើខាងលើនេះ ដោយប្រើតារាងតម្លៃភាពពិតនៃសំណើ

p	q	r	$p \vee q$	$(p \vee q) \Rightarrow r$	$p \Rightarrow r$	$q \Rightarrow r$	$(p \Rightarrow r) \wedge (q \Rightarrow r)$
1	1	1	1	1	1	1	1
1	1	0	1	0	0	0	0
1	0	1	1	1	1	1	1
1	0	0	1	0	0	1	0
0	1	1	1	1	1	1	1
0	1	0	1	0	1	0	0
0	0	1	0	1	1	1	1
0	0	0	0	1	1	1	1

យើងពិនិត្យនៅលើតារាងតម្លៃភាពពិត

យើងបាន $[(p \vee q) \Rightarrow r] \Leftrightarrow [(p \Rightarrow r) \wedge (q \Rightarrow r)]$ (ព្រោះមានតម្លៃភាពពិតនៃសំណើដូចគ្នា)

25. ស្រាយបញ្ជាក់ថាចំពោះគ្រប់សំណើ p គេបានសំណើ $(\overline{F \wedge p})$ ពិត
 យើងបាន សំណើ $(F \wedge p)$ មិនពិត ព្រោះ F មិនពិតទោះបី p ពិត ឬ មិនពិតក៏ដោយ
 ដូច្នេះ សំណើ $(\overline{F \wedge p})$ ពិតជានិច្ច ។

គេអាចបកស្រាយដោយប្រើ តារាងតម្លៃភាពពិតដូចខាងក្រោម :

p	F	$F \wedge p$	$(\overline{F \wedge p})$
1	0	0	1
0	0	0	1

26. ស្រាយបញ្ជាក់គ្រប់សំណើ p គេបាន : $(p \wedge T) \Leftrightarrow p$ ពិត
 យើងដឹងថា T ជាសំណើពិតជានិច្ច
 គេបាន សំណើ $p \wedge T$ ពិត បើ p ពិត ហើយ $p \wedge T$ មិនពិត បើ p មិនពិត
 ដូច្នេះ យើងបាន $(p \wedge T) \Leftrightarrow p$

គេអាចបកស្រាយដោយប្រើ តារាងតម្លៃភាពពិតដូចខាងក្រោម :

p	T	$p \wedge T$	$(p \wedge T) \Leftrightarrow p$
1	1	1	1
0	1	0	1

27. ស្រាយបញ្ជាក់ថា គ្រប់សំណើ p និង q គេបាន : $p \wedge q \Leftrightarrow [(\overline{p}) \vee (\overline{q})]$
 ដើម្បីងាយស្រួល ក្នុងការបកស្រាយសំណើនេះ គេត្រូវបកស្រាយដោយប្រើតារាង
 តម្លៃភាពពិត ដូចខាងក្រោម :

p	q	$\bar{p}$	$\bar{q}$	$p \wedge q$	$(\bar{p}) \vee (\bar{q})$	$\overline{[(\bar{p}) \vee (\bar{q})]}$
1	1	0	0	1	0	1
1	0	0	1	0	1	0
0	1	1	0	0	1	0
0	0	1	1	0	1	0

តាមតារាងតម្លៃភាពពិត យើងបាន : $p \wedge q \Leftrightarrow \overline{[(\bar{p}) \vee (\bar{q})]}$